

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА О ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ

Имајући у виду одредбе члана 40. Пословника Владе ("Сл. гласник РС", бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13), који прописује садржину објашњења које анализа као прилог нацрта закона треба да садржи, имајући у виду смисао ове одредбе Пословника (између осталог да пружи објашњења какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди ,нарочито малим и средњим предузећима, као и да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција) , али и специфичност и значај Закона о јавном тужилаштву чије се измене и допуне Нацртом закона предлажу, систематика и садржина ове анализе биће томе прилагођена.

Одређивање проблема које нацрт закона треба да реши

Важећи Закон о јавном тужилаштву ("Сл. гласник РС", бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 78/2011 - др. закон, 101/2011, 38/2012 - одлука УС и 121/2012) донет је 2008. године.

Организација јавног тужилаштва је хијерархијска и одражава структуру судског система. Републичко јавно тужилаштво је највише јавно тужилаштво. Јавна тужилаштва посебне надлежности основана су за ратне злочине и за организовани криминал и корупцију.

У циљу ефикаснијег остваривања положаја и надлежности јавног тужилаштва, као самосталног државног органа који гони учиниоце кривичних дела и других кажњивих дела, приступило се изменама и допунама постојећег Закона о јавном тужилаштву, како би се и овим изменама створио неопходан нормативни оквир за даље активности у циљу побољшања рада правосуђа у Републици Србији.

У току примене Закона о јавном тужилаштву, пракса је показала да поједине одредбе, а посебно одредбе које су везане за самосталност јавног тужиоца, односно заменика јавног тужиоца, треба прецизирати и допунити.

Циљ који се постиже

Циљ измена и допуна Закона о јавном тужилаштву је доследна примена уставних одредби које уређују положај носилаца јавнотужилачке функције, као и усклађивање са међународним стандардима који се односе на јавно тужилаштво.

Потребан је савременији закон у овој области који ће омогућити бољу организацију рада, ефикасно решавање предмета и смањење трошкова правосуђа, као и подизање квалитета рада.

Остваривање постављених циљева није могуће без одговарајућег законског оквира за чију израду је неопходно доношења новог закона. имајући у виду предмет регулисања закона. У вези са тим, поред осталог Уставом је одређено да се оснивање, организација и надлежност јавног тужилаштва уређује законом. Другим законима је такође могуће у великој мери допринети ефикаснијем раду јавног тужилаштва као што су одговарајући закони којима се уређују судски поступци.

Законом о изменама и допунама Закона о јавном тужилаштву се, поред осталог, предвиђа поред забране сваког утицаја на рад јавног тужилаштва и обавеза носиоца јавнотужилачке функције да одбије сваку радњу која представља утицај на самосталност у раду јавног тужилаштва и додатно ојачава основно начело у раду јавног тужилаштва, односно ојачава његова самосталност.

Закон прописује начела у вршењу јавнотужилачке функције, а између осталог и да посебно води рачуна о заштити оштећених и спречавању дискриминације по било ком основу. Прописивање ових начела о дужности јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца да стручно, савесно, непристрасно, правично и без потребног одлагања врши своју функцију је веома битно због одредбе Устава која прописује положај јавног тужилаштва, али се истовремено и утврђују основне дужности којих носилац јавнотужилачке функције мора да се придржава у вршењу своје функције.

Предвиђа се могућност да поједино основно јавно тужилаштво може бити основано и за подручје више основних судова и тако се даје могућност да се оснује рационалнији број основних јавних тужилаштава у Републици Србији. Предвиђа се и могућност да и остала јавна тужилаштва, а не само јавна тужилаштва посебне надлежности, могу имати одељења ван свог седишта. Тиме се обезбеђује неопходна ефикасност јавних тужилаштава у Републици Србији, уз истовремену уштеду средстава која би била неопходна за додатне запослене и друге трошкове.

Закон омогућује ефикаснији рад јавног тужилаштва прецизирањем одредаба о начину издавања обавезног упутства непосредно вишег јавног тужиоца нижем јавном тужиоцу, као и јавног тужиоца заменику јавног тужиоца.

Измењене су одредбе које уређују право на удруживање носилаца јавнотужилачке функције, тужилачких помоћника, односно приправника и прецизније уређено право на

удруживање и истовремено извршено усклађивање са међународним стандардима који уређују јавно тужилаштво.

Законом се прецизира и појам укидања јавног тужилаштва, па се сматра да је јавно тужилаштво укинато и у случају када је подручје на којем врши надлежност подељено на два или више јавних тужилаштава.

Предвиђено је да је Државно веће тужилаца дужно да приликом предлагања кандидата за избор заменика јавног тужиоца предложи кандидата који је завршио обуку у Правосудној академији, при чему је овај изузетак предвиђен само за избор заменика основног јавног тужиоца, односно заменика јавног тужиоца најнижег степена.

Омогућује се да поступак за разрешење носиоца јавнотужилачке функције буде јаван ако то захтева јавни тужилац или заменик јавног тужиоца против кога се води поступак.

Пракса је показала и да је поједине друге одредбе Закона о јавном тужилаштву неопходно изменити, како би се могле ефикасно применити и спровести.

На текст радне верзије Закона прибављено је мишљење Венецијанске комисије Савета Европе, а примедбе из експертизе уграђене су у текст закона.

На кога и како ће утицати предложена решења

Предложена решења у нацрту овог закона ће имати пре свега утицаја на јавна тужилаштва имајући у виду предмет регулација овог закона, односно да се овим законом уређује организација и надлежност јавних тужилаштава, услови и поступак за избор и престанак функције јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца, права и дужности јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца, вредновање рада јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца, напредовање и дисциплинска одговорност јавног тужиоца и заменика јавног тужиоца, обављање послова правосудне управе и тужилачке управе у јавним тужилаштвима, обезбеђивање средстава за рад јавних тужилаштава и друга питања од значаја за рад јавних тужилаштава.

Самим унапређењем рада јавних тужилаштава законска решења ће имати утицаја и на овлашћене подносиоце кривичних пријава, као и на све грађане и правна лица који буду процесуирани за учињена кривична дела .

Закон неће изазвати посебне трошкове грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима нити се Нацртом Закона, с обзиром на материју коју уређује подстиче стварање нових привредних субјеката или тржишна конкуренција, већ се Законом стварају предуслови за јачање владавине права јер је делотворно и ефикасно правосуђе важан стуб правне државе и владавине права.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону

Мере које ће се током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава

Имајући у виду обим и садржину измена и допуна Закона којима се унапређује рад јавних тужилаштава, није постојала обавеза спровођења јавне расправе у смислу одговарајућих одредаба члана Пословника Владе, али су вршене консултације за израду нацрта закона узимањем у обзир резултата расправе о законским решењима коју је организовало Удружење јавних тужилаца 22. октобра 2012. године са учешћем заинтересованих органа и организација за рад јавних тужилаштава, а у вези са предлозима за измене и допуне овог закона од стране посебне подгрупе за израду овог закона образоване у вези са формирањем радне групе од стране министра правде и државне управе за израду измена и допуна сета правосудних закона, а између осталог и за овај Закон.

На Закон је прибављено мишљење Венецијанске комисије које је усвојено на 94. пленарном заседању 8-9. Марта 2013. године

У циљу спровођења Закона биће предузете одговарајуће организационе мере за правилну примену Закона, а министар надлежан за послове правосуђа путем посебног акта ближе ће уредити поступак пријема тужилачких приправника.